



Dertig jaar Fiscaal Zakboekje

Het 30-jarig bestaan van het Fiscaal zakboekje kunnen we uiteraard niet laten voorbij gaan, zonder de auteurs extra in de kijker te plaatsen.

Wij hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt om Jacques Rousseaux en Joost De Groot te spreken o.m. over de totstandkoming van het Fiscaal Zakboekje 30 jaar geleden en hun visie op de fiscaliteit vroeger en nu.

Wat volgt is een boeiend verslag.

Wat zijn jullie belangrijkste bezigheden op dit moment?

Rousseaux: Via mijn managementvennootschap ben ik nog steeds professioneel bezig. Naast het werk voor het Fiscaal Zakboekje oefen ik een aantal bestuursmandaten uit in kleine maar ook grote bedrijven, waaronder verzekeringen en vastgoedbedrijven.

Ik ben ook lid van het redactiecomité van een paar tijdschriften, onder meer inzake verzekeringen.



Verder doe ik veel vrijwilligerswerk. Zo ben ik voorzitter van het oudercomité en van de schoolraad van het Jezuïetencollege Jan-van-Ruusbroec in Laken, en ben ik beheerder van een basisschool waar ik tevens de boekhouding doe en penningmeester ben. Ik volg nauwgezet de bouw van een nieuw schoolgebouw op en neem hiervoor deel aan de wekelijkse werfvergaderingen met de ploegbaas van de aannemer en de architecten.

Om mijn conditie te onderhouden speel ik ook een aantal keren per week tennis en verder blijf ik mij jong voelen door mijn echtgenote, vier kinderen en drie kleinkinderen.

U merkt dat ik momenteel in een periode ben beland waar ik zeer diverse activiteiten kan uitoefenen, daar waar ik tijdens mijn loopbaan eerder een "one-company-man" ben geweest: ik werkte voor één regering, één minister, één administratie en leidde één bank. Deze bezigheden hielden me 24/24u. bezig, maar steeds met het nodige enthousiasme.

Nu ben ik eerder een "vrij man" met een eigen keuze in diverse activiteiten, wat overigens zeer interessant is en kruisbestuivend werkt. Zo kan ik nu ook geregeld naar zaken gaan waar ik vroeger geen tijd voor had, zoals bv. een wijncursus, ontbijtmeetings, ...



De Grootte: Mijn situatie is anders, ik ben nog steeds een “one-company-man”. Ik werk al 31 jaar bij PriceWaterhouseCoopers waar ik de Human Resources Afdeling in België leid.



Ik hou me voornamelijk bezig met internationale personenbelasting en het klantenwerk zelf. Verder ben ik ook de verantwoordelijke vennoot voor PwC Eurofirms voor de International Assignments Services group.

Fietsen doe ik graag in het weekend en dagelijks zwem ik enkele banen om mijn conditie op peil te houden. Daarnaast vormt reizen ook één van mijn hobby's.

30 jaar geleden verscheen de eerste editie van het Fiscaal Zakboekje. Wat is de aanleiding geweest om een zakboekje te maken?

Rousseaux: In België zijn er een aantal belangrijke fases geweest in de evolutie van de fiscaliteit, zoals de fiscale hervorming in 1962, welke zeer belangrijk was omdat men voor het eerst over de globalisering van belastingen sprak, dit in plaats van de vroegere afzonderlijke belastingen. Een andere belangrijke fase was ook de invoering van de btw in 1971.

In de periode vóór die hervormingen kenden we een eerder gesloten administratie die weinig informatie verstrekke naar de belastingplichtigen toe. In het nieuwe tijdperk werden er door de fiscale overheid en de belastingadministratie, hierin volledig ondersteund door de minister en de toenmalige officiële voorlichtingdienst (INBEL), grote inspanningen gedaan op het vlak van informatieverstrekking aan accountants, boekhouders, fiscalisten, advocaten en het algemeen publiek. We hebben toen een ongekende golf van informatie gezien, gebracht door de administratie. Zelf heb ik toen 10-tallen voordrachten en seminars gegeven in het hele land.

Eind jaren '70 speelde de pas opgerichte Belgische tak van Kluwer hier handig op in door de oprichting van het Fiscaal Zakboekje waarin alle fiscale wetgeving werd samengebundeld.

De Grootte: Begin jaren '80 was er een enorme toevloed van wetgeving en vooral Koninklijke Besluiten. Op dat moment werden wijzigingen aan een enorme snelheid doorgevoerd, zodat het moeilijk was om alles op een overzichtelijke manier te kunnen opvolgen.

Rousseaux: Tussen 1977 en 1985 zijn er 10 regeringen geweest met 8 verschillende Ministers van Financiën. Bij iedere nieuwe regering werden er telkens opnieuw andere (fiscale) accenten gelegd. Er werden belangrijke maatregelen getroffen zoals de investeringsaftrek, de aandelenwet, de coördinatiecentra, de btw-verlaging in de bouwsector, enz... . Er was een enorme beweging in de fiscaliteit. Ik was op dat ogenblik inspecteur-generaal bij de fiscale coördinatie en had als opdracht wetteksten te schrijven die eigenlijk om de 6 à 9



maanden veranderden. Er was dus een enorme behoefte aan informatie voor de professionals.

De Grootte: Het verschil tussen nu en vroeger is groot. De laatste jaren zijn er eerder kleinschalige maatregelen in de personenbelasting doorgevoerd.

Rousseaux: Dat klopt. Nu worden wijzigingen doorgevoerd in de marge, wijzigingen die eigenlijk niets betekenen in het geheel van de fiscaliteit. Destijds heerste er een echte "stop-&-go politiek". Grote fiscale initiatieven werden gestimuleerd en telkens te pas en te onpas kwam er nieuwe wetgeving, meestal tot ergernis van de ondernemingen. Voor het Fiscaal Zakboekje was dat natuurlijk goed en bovendien waren er geen concurrenten op de markt.

De Grootte: Het was dan ook niet evident voor de professional om de fiscale wetgeving verzameld te krijgen, dus het Fiscaal zakboekje was welkom. De jaren '80 waren fantastische jaren voor het Fiscaal Zakboekje omdat er zoveel wijzigingen waren. De mensen wilden aanslagjaar per aanslagjaar weten waarover het ging. In hun kast stonden werken van verschillende jaren waardoor ze een overzicht kregen van de feiten, cijfers en percentages.

De toevloed van wetgeving was zelfs zo groot dat het in de jaren '80 noodzakelijk werd om twee edities per jaar te maken.

Rousseaux: Er bestonden wel individuele werken over inkomstenbelastingen, btw, enz., maar het was de eerste keer dat er in België een werk verscheen dat de globaliteit van de belastingen weergaf. Bovendien werd het Fiscaal Zakboekje gemaakt door twee ambtenaren van Financiën zelf, de heer Emiel De Wolf en mezelf. Wij waren mensen die de fiscaliteit door en door kenden, wij zaten mee aan de bron van de wetgeving.

In de nieuwe "open-mind" cultuur van de administratie werd er op dat ogenblik zelfs de voorkeur aan gegeven dat de informatieverstrekking naar het grote publiek toe, gebeurde door de fiscale ambtenaren zelf omdat zij perfect wisten waarover het ging. Bovendien was dit iets wat wij zeer graag en dus met hart en ziel deden. Nadien is die cultuur wel enigszins veranderd en werd de directe informatieverstrekking door de ambtenaren op een laag pitje gezet.

De Grootte: Ik denk wel dat deze gang van zaken stilaan aan het veranderen is, zeker in het licht van de specifieke wetgeving inzake rulings. Voorheen was er weinig communicatie en kreeg men meestal een antwoord over de toepassing of interpretatie van de fiscale wetgeving bij een fiscale controle, vaak twee jaar na de feiten. De tendens bestaat nu om een aantal zaken voorafgaandelijk voor te leggen aan de fiscus en zijn standpunt te vragen. Situaties worden nu op voorhand afgetoetst en ook gecommuniceerd. De antwoorden dienen vaak als basis voor een wetswijziging.



Rousseaux: Een belangrijk aspect is ook de regionalisering in vele fiscale domeinen, zoals bv. bij de voorheffingen, successie- en registratierechten, enz.

De Groote: Aan de andere kant mogen we ook de opname van België in het grotere Europa niet vergeten. Vele wetgeving zoals bv. de btw is Europese wetgeving geworden. Europa heeft ook steeds meer invloed op de posities die we in België kunnen innemen, zoals de definitief belaste inkomsten en de verliescompensaties. Hier zie je dat ons land gedwongen wordt om mee te gaan met de Europese regelgeving.

Rousseaux: Bovendien maken we in België soms ook wel wetten die na een aantal jaren aangepast moeten worden wegens een arrest van het Hof van Justitie. We hebben het recent meegemaakt rond de registratie van de aannemers en de coördinatiecentra .

De Groote: Dat is correct, we zien een aantal zaken die jaren gelopen hebben zoals de dbi-aftrek, de coördinatiecentra, enz... waarbij men nu wordt teruggeroepen door Europa. De druk wordt opgevoerd.

Rousseaux: Het is opmerkelijk hoe regeringen zich vaak achter Europa verschuilen om iets te doen of juist niet te doen. Ik verwijs naar de btw op bouwgronden, probleem dat nu plots opduikt.

De Groote: Registratierechten, een regionale materie, koppelt men aan een nationale belasting, met name btw, om dat men daar meer centen in de centrale kas krijgt. Men gebruikt Europa om het er door te duwen.

Zou het een oplossing kunnen zijn om Europa vooraf advies te vragen over een nieuwe wetgeving, dit in plaats van een wet door te voeren en nadien aan te passen?

Rousseaux: Ik denk het eerlijk gezegd niet. Het duurt nu reeds enorm lang om in België een wet of een maatregel gestemd te krijgen. In Frankrijk is een beslissing binnen de twee weken een wet.

De Groote: In Duitsland gaat dat ook vrij snel.

Rousseaux: Europa zal ook zeker veel tijd nemen om dit soort adviezen te geven.

De Groote: In België is de wetgeving overigens te complex om snel zaken in te voeren of te wijzigen. Het vergt politieke moed om de zaken te vereenvoudigen zonder daarom een veel lagere belasting te hebben. De onroerend goed fiscaliteit wordt zelfs voor professionals moeilijk.

Rousseaux: Ook ons politiek bestel is té zwaar. Het is zeer moeilijk om iets te realiseren met een regering bestaande uit zes partijen. Er moet zoveel overlegd worden, waardoor er niet veel meer overblijft van de oorspronkelijke intenties.

De Groote: En nochtans zijn er heel goede intenties, zoals de notionele interestaftrek. Maar



wat zien we, door interne strubbelingen wordt deze maatregel in een slecht daglicht gesteld met alle negatieve gevolgen vandien.

Rousseaux: Vroeger was het een tijd waar het enthousiasme van “Wij gaan het doen” overheerste en waarbij wetten wel op een mum van tijd door het parlement werden gejaagd, bv. de aandelenwet waardoor er een groot aantal kapitaalverhogingen konden worden doorgevoerd.

Hoe zien jullie de toekomst voor de fiscaliteit?

De Grootte: België is een klein land, afhankelijk van import-export en het tewerkstellen van mensen in het binnen- en buitenland. We moeten ons heel flexibel opstellen en zien dat we mee zijn waar we moeten mee zijn.

Ook moeten de nodige maatregelen worden genomen om wetenschappers aan te trekken. Men moet rechtszekerheid opbouwen zodat men op lange termijn weet wat er gaat gebeuren en dit zonder de flexibiliteit te verliezen. Ook moeten we trachten vóór te zijn op onze omringende landen.

Voldoende flexibiliteit, soepelheid en zien dat we de belastingen lager zetten dan onze concurrenten zal uiterst belangrijk zijn.

Bovendien mogen we niet alleen aandacht besteden aan het fiscale luik maar moeten we ook rekening houden met de sociale wetgeving. We hebben een hele hoge sociale zekerheid ten opzichte van de ons omringende landen. De fiscale en sociale wetgeving moeten aan elkaar worden gekoppeld in de te nemen maatregelen.

Rousseaux: Als ik de complexiteit van de organisatie in België zie, dan zal het altijd moeilijk zijn om verstandige en eenvoudige maatregelen te nemen. Ik vrees dat de fiscaliteit nog ingewikkelder zal worden. Ook de regionalisering gaat zich blijven doorzetten. Binnen tien jaar zitten we aan een geregionaliseerde fiscale wetgeving. Dit is niet te stuiten. We merken dat we onze wetgeving nu al niet uitgelegd krijgen aan het buitenland en dit zal alleen nog maar moeilijker worden. Als we onze fiscaliteit niet meer uitgelegd krijgen aan onze buitenlandse investeerders, dan wordt het heel erg.

De Grootte: We moeten zien dat er een voldoende basis is om ondernemingen naar hier te trekken en dat wat in België is, hier behouden blijft. Hoe gaat men nieuwe tewerkstelling creëren wanneer er geen investeringen meer uit het buitenland komen?

We moeten de nodige tijd krijgen om een nieuwe “62” te kunnen bewerkstelligen. We moeten de fiscale wetgeving eens echt consolideren en een serieuze basis maken.

Er is dus veel werk aan de winkel. Dit land bevat voldoende fiscale experts, ook binnen de administratie, omdat werk aan te vatten en te voltooien. Probleem is echter dat de wet niet



wordt gemaakt door de administratie maar door de politiek en juist omwille van politieke beslissingen, is het heel moeilijk voor de ambtenaren om er iets goed van te maken.

Rousseaux: In mijn jonge jaren heb ik een boek gelezen van de hand van één van de vroegere directeurs-generaal van de belastingen. Eén van zijn stellingen was:

“De beste belasting is de eenvoudigste belasting.”

Waarom? De eenvoudigste belasting kan het best worden geïnd. Er moet niet over worden gediscuteerd, ze is duidelijk. Wanneer er té veel uitzonderingen zijn, verliest men té veel tijd in discussies over de toepassing van de fiscale wet en loopt men het risico dat men belastingen niet of onvoldoende zal kunnen innen.



Interview afgenomen
door Jill van Vaeck,
redacteur BU Tax & Finance.
14 mei 2008.